

План-конспект уроку інформатики в 10 класі

Тема: Логічний тип даних

Мета:

навчальна: дати загальне поняття про логічний тип даних, логічні змінні та константи; ознайомитись з тим, які операції можна виконувати над даними цього типу.

розвиваюча: розвивати вміння учнів створювати програми з використанням логічного типу даних, заповнювати таблиці істинності для операцій: and, or, xor, not, використовуючи логічні константи; розвивати вміння учнів аналізувати при розв'язуванні задач логічного змісту.

виховна: виховувати в учнів інформаційну культуру під час вивчення логічного типу даних.

Обладнання: мультимедійна презентація до уроку.

Хід уроку

Етап уроку	Діяльність вчителя	Прогнозована діяльність учня	Тривалість
Організаційний момент	Інформатика дуже тісно переплітається з математикою, зокрема з математичною логікою. В програмуванні є тип даних заснований на математичній логіці – логічний (або булевий) тип даних. Запишіть тему уроку в зошит «Логічний тип даних» (слайд 1). На уроці ми розглянемо, які змінні називаються логічними, які існують логічні константи, та які операції можна виконувати над даними цього типу. А також розглянемо задачі в яких використовується логічний тип даних. На дану тему відводиться 5 уроків. На даному уроці оцінювання відсутнє, але ви зможете здобути сьогодні знання застосувати при виконанні практичного завдання, яке ви будете здавати на оцінку.	Конспектування Тема: Логічний тип даних	3 хв

<p>Актуалізація опорних знань</p>	<p>Опитування</p> <ul style="list-style-type: none"> • Пригадайте, які типи даних вам відомі в алгоритмічній мові? • Які типи даних вам відомі в Pascal? Розглянемо вираз $m+n$ • Чим є m та n в даному виразі? • Чим є $+$ в даному виразі? • Які ще оператори ви знаєте? • Яких значень можуть набувати m та n? Розглянемо інший вираз $x \bmod y$ • Яких значень можуть набувати x та y? Розглянемо такі вирази: $5 > 2$, $6 = 9$. • Що ви можете сказати про ці вирази? <p>Логічними виразами називаються вирази, в результаті обчислення яких одержують логічні значення типу «правильно» (true) або «неправильно» (false). Змінна логічного типу може приймати одне з двох значень: TRUE (істина, 1) та FALSE (хиба, 0). Проблему вибору розв'язують оператори розгалуження, команда вибору. Запишемо розгалуження</p>	<p>О. В. нат, ціл, дійсн</p> <p>О. В. real, integer, byte.</p> <p>О. В. операндами</p> <p>О. В. оператором</p> <p>О. В. +, -, /, *, ...</p> <p>О. В. дійсних</p> <p>О. В. цілих</p> <p>О. В. Перший є правдою, а другий – ні.</p>	<p>7 хв</p>
	<p><u>якщо</u> умова <u>то</u> ск1 <u>інакше</u> ск2</p> <p><u>все</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Що ми можемо сказати про умову? 	<p>О. В. Умова – вираз, про який точно</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> Які бувають умови? 	<p>можна сказати правильний він чи ні, тобто виконується чи не виконується умова О. В. Прості та складені</p>																
<p>Пояснення нового матеріалу</p>	<p>Простими логічними виразами називають такі, які записуються за допомогою знаків співвідношень $\langle \rangle$, $\langle \leftarrow \rangle$, $\langle = \rangle$, $\langle \leftarrow = \rangle$, $\langle \rightarrow = \rangle$, $\langle \leftarrow \rightarrow \rangle$. Складеними логічними виразами називаються такі вирази, що складаються з простих логічних виразів, об'єднаних логічними операціями «і» (and), «або» (or), «ні» (not).</p> <p>Під час записування складених логічних виразів прості логічні вирази обов'язково беруться в круглі дужки!</p> <p>Наприклад, прості логічні вирази: $x-y > k-l$; $m < > n$; $r=s$; складені логічні вирази: $(x > a) \text{ and } (x < = b)$; $(x < a) \text{ or } (x > b)$; $\text{not}(a=b)$.</p> <p>Запишемо правила обчислення значень складених виразів:</p> <ul style="list-style-type: none"> Пригадайте, який вигляд мають таблиці істинності для операцій: and, or, not? <p>У наведених таблицях 1 є ідентифікатором значення «true», 0 – значення «false».</p>	<p>Конспектування</p> <p>Прості логічні вирази записують за допомогою співвідношень $\langle \rangle$, $\langle \leftarrow \rangle$, $\langle = \rangle$, $\langle \leftarrow = \rangle$, $\langle \rightarrow = \rangle$, $\langle \leftarrow \rightarrow \rangle$.</p> <p>Складені логічні вирази складаються з простих логічних виразів, об'єднаних логічними операціями «і» (and), «або» (or), «ні» (not).</p> <table border="1" data-bbox="971 1461 1219 1864"> <thead> <tr> <th>A</th> <th>B</th> <th>A and B</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>0</td> <td>1</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	A	B	A and B	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	<p>24 хв</p>
A	B	A and B																
0	0	0																
0	1	0																
1	0	0																
1	1	1																

Для логічних виразів справедливою також є операція хог, яка дає результат true лише тоді, коли тільки одна з логічних змінних А та В має значення true. Наведемо приклад,

$(k > 5) \text{ xor } (l < 17)$

К. п. $k=4, l=13 \text{ rez}=\text{true}$

$k=6, l=1 \text{ rez}=\text{false}$

Заповнимо ще таблицю істинності для операції хог:

A	B	A xor B
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	0

Таблиці істинності для логічних виразів набудуть вигляду ([слайд 2](#)).

Значення логічного виразу можна зберігати в змінній. Наприклад,

$A:=\text{true } B:=\text{false}$

True та false – логічні константи.

О. В.

A	B	A or B
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	1

A	Not A
0	1
1	0

Змінні А та В будуть логічного типу.
Такі змінні ми будемо називати логічними змінними. Так само як змінну цілого типу називають ціла змінна, натурального типу – натуральна змінна.

Змінна k цілого типу описується цїл k, а логічна змінна А описується лог А
На Паскалі Var k:byte; A: boolean;
Для зберігання логічної змінної відводиться один байт пам'яті.

Розглянемо таку задачу:
потрібно з'ясувати, чи належить дана точка лівій півплощині, що обмежена прямою $x=4$

([слайд 3](#)).

Зверніть увагу на те, що пряма $x=4$ включається в область.

Скільки аргументів в даній задачі?

Якого типу?

Скільки результатів?

Яку відповідь ми очікуємо?

Якого типу?

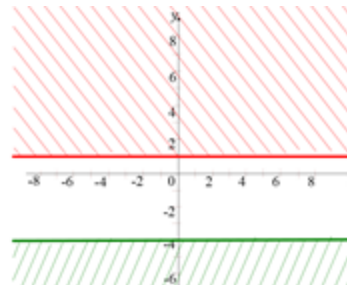
Як би ви розв'язували задачу?

Конспектування

Змінна k цілого типу описується цїл k, а логічна змінна А описується лог А
На Паскалі Var k:byte; A: boolean;

Для зберігання логічної змінної відводиться один байт пам'яті.

Задача 1. Чи належить дана точка лівій півплощині, що обмежена прямою $x=4$.

О. В. два

О. В. дійсного

О. В. один

О. В. належить, не належить

О. В. логічного

О. В.

алг приклад1 (дійсн , лог)

арг

рез rez

поч

якщо

то

інакше

все

	<p>Запишемо алгоритм, не використовуючи розгалуження, для цього в тілі алгоритму замість розгалуження запишемо:</p> <p>Переведемо даний алгоритм на мову Паскаль. Єдина відмінність від тих програм, які ви вже вмієте переводити на Паскаль полягає в тому, що в розділі Var напишемо rez: Boolean;</p>	<p><u>кін</u> <u>алг</u> приклад1 (<u>дійсн</u> , <u>лог</u>) <u>арг</u> <u>рез</u> rez <u>поч</u></p> <p><u>кін</u> Program Příklad1; Var x, y : real; rez: boolean; begin read (x, y); rez:=x<=4; write (rez); end.</p>	
--	--	--	--